

Zodpovednosť starostu obce za trestný čin marenia úlohy verejným činiteľom*

Municipal Mayor`s Responsibility for the Task Obstruction Criminal Act Committed by the Public Actor

Mária Hencovská

Abstract

The author of the presented article analyses the task obstruction criminal act committed by the public actor as it is defined by the Slovak Criminal Act, and at the same time she tries to find out answers to the questions; Why the mentioned provision is only seldom applied in practice, is it because it is superfluous, or too general, or is it caused by the unclearly formulated reference to legal norms of other legal subdivision of the stated blank norm, or are there any other reasons?

Key Words: mayor, criminal responsibility, task obstruction

Úvod

Na výber témy príspevku malo vplyv niekoľko faktorov:

- pri predchádzajúcom skúmaní trestnej zodpovednosti starostu obce (primátora mesta) ako verejného činiteľa z poznatkov autorky vyplynulo, že ustanovenia § 327 a 327a Trestného zákona (zák. č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, ďalej Trestný zákon alebo Tr. Zák.) o marení úlohy verejným činiteľom sa takmer nepoužívajú (Palúš - Hencovská, 2013, s. 63) a považujú sa aj v odbornej literatúre (napr. Čaputová-Gyarfaš, 2011, s.35) tieto ustanovenia priam za obsolétne normy,
- v rokoch 2016 a 2017 však stíhanie za tieto trestné činy zaznamenalo mierny nárast a nie bezvýznamná je tiež škoda spôsobená spáchaním týchto trestných činov. V roku 2015 bolo zistených 16 trestných činov podľa § 327 so škodou 3 800 €, v roku 2016 bolo zistených 8 takých trestných činov so škodou 56 000 € a v mesiacoch 1.1-31.8.2017 bolo zistených 5 trestných činov so škodou 370 000 € (Štatistika kriminality v SR, prístupné na: www.minv.sk/?statistiky-dokumenty),

* Príspevok je výstupom z riešenia grantového projektu VEGA 1/0340/17.

- v odbornej literatúre boli publikované názory odborníkov , ktorí uvádzajú, že trestnoprávna ochrana majetku obce „sa javí v praxi ako nedostatočná“ (Tekeli, Hoffman, 2014, s. 300), pričom poukazujú nielen na nedostatky platnej právnej úpravy, ale predovšetkým na nedostatočnú iniciatívu pri odhaľovaní trestných činov takéhoto charakteru.

Z uvedených dôvodov sme sa rozhodli k problematike vrátiť a skúmať, či je problém, nízkeho výskytu tohto trestného činu v štatistikách v tom, že takáto trestná činnosť sa nevyskytuje, alebo je to predovšetkým latentná kriminalita, ktorú je ťažko odhaliť preto, že ide o blanketové právne normy, ktoré vyžadujú znalosť množstva iných právnych predpisov v aktuálnom znení a ťažko sa podľa nich skutky kvalifikujú, nejednotný výklad týchto ustanovení a následne ich komplikovaná aplikácia orgánmi činným v trestnom konaní a súdmi a pod.

Analýza skutkovej podstaty trestného činu: marenie úlohy verejným činiteľom § 327 a 327a Tr. zák.

Trestný čin marenia úlohy verejným činiteľom má dve základné skutkové podstaty trestného činu uvedené v § 327 Tr. zák. a § 327a Tr. zák. (ktorý zaviedla nepriama novela Trestného zákona s účinnosťou od 1.9.2011 zák. č. 262/2011 Z.z.). V oboch skutkových podstatách sa pre trestnú zodpovednosť vyžaduje špeciálny subjekt: verejný činiteľ. Pre účely Trestného zákona je verejný činiteľ definovaný v ustanovení § 128 ods. 1, z ktorého vyplýva, že starosta obce (primátor mesta) je verejným činiteľom pokiaľ sa podieľa na plnení úloh spoločnosti a štátu a používa pritom právomoc, ktorá mu bola v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh zverená. Podmienkou trestnej zodpovednosti ako verejného činiteľa je tiež to, že trestný čin bol spáchaný v našom prípade starostom obce v súvislosti s jeho právomocou a zodpovednosťou.

Podľa § 10 ods.1 písm. b) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej zákon o obecnom zriadení) starosta je orgánom obce, podľa § 13 ods.1 predstaviteľom obce a jej najvyšším výkonným orgánom, podľa odseku 5 citovaného ustanovenia je starosta tiež štatutárnym zástupcom obce. Podľa § 13 ods. 4 zákona o obecnom zriadení starosta:

- a) zvoláva a vedie zasadnutie obecného zastupiteľstva a obecnej rady, ak tento zákon neustanovuje inak,
- b) vykonáva obecnú správu,
- c) zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám,

d) vydáva pracovný poriadok, organizačný poriadok obecného úradu a poriadok odmeňovania zamestnancov obce; informuje obecné zastupiteľstvo o vydaní a zmenách organizačného poriadku obecného úradu,

e) rozhoduje o všetkých veciach správy obce, ktoré nie sú zákonom alebo štatútom obce vyhradené obecnému zastupiteľstvu, z čoho vyplýva, že starosta nemôže rozhodovať vo veciach, ktoré sú vyhradené zastupiteľstvu.

Pokiaľ starosta obce vykonáva právomoci, ktoré mu boli v rámci jeho kompetencií zverené, je verejným činiteľom pre účely Trestného zákona, t. j. aj pre trestnú zodpovednosť za trestný čin marenia úlohy verejným činiteľom.

Aj keď je v ustanovení § 10 ods. 1 zákona o obecnom zriadení uvedené ako prvé v poradí obecné zastupiteľstvo, považujú sa so starostom obce za rovnocenné orgány, v ostatnom čase registruje prax, že sa „dominantným činiteľom v štruktúre orgánov územnej samosprávy stal starosta obce, a to aj napriek tomu, že zákonná úprava vymedzuje zastupiteľstvu nemalý priestor na jeho kontrolu a garantuje zastupiteľstvám pomerne širokú sféru výhradných právomocí. Tento trend zvýrazňovania postavenia starostu obce sa navyše prejavuje v súčasnosti aj v legislatívnej rovine postupnými novelizáciami zákona o obecnom zriadení.“ (Tekeli, Hoffman, 2014, s.339)

Možno táto prax je dôvodom, prečo sa vyskytujú prípady, keď vznikajú pochybnosti tom, či je starosta v postavení verejného činiteľa, ak zasahuje nejakým spôsobom do vecí, ktoré sú vyhradené obecnému zastupiteľstvu alebo nahrádza rozhodnutia obecného zastupiteľstva, modifikuje alebo povoľuje spôsob, ktorý zastupiteľstvo nepovolilo alebo sa o takom postupe ani nerokovalo. Preto je nevyhnutné v každom prípade skúmať, či sú v postavení starostu v konkrétnej situácii naplnené všetky znaky verejného činiteľa pre určenie jeho trestnej zodpovednosti. Napríklad, ak starosta obce (primátor) uzavrel kúpnu zmluvu ako zástupca predávajúceho a to sčasti s iným obsahom, ako ho k tomu oprávňovalo obecné (mestské) zastupiteľstvo uznesením o predaji nehnuteľného majetku, nepredstavuje podľa súdnej praxe jeho konanie „výkon právomoci verejného činiteľa“, ale znamená porušenie všeobecne záväzného právneho predpisu obídením príkazu obsiahnutého v rozhodnutí kompetentného kolektívneho orgánu, ktorému prináleží prvok rozhodovania a moci, vydaného na podklade zákona (Rt Tz 22/2004, 11/2008), a teda starosta obce nekoná v tomto prípade ako verejný činiteľ. Avšak, starosta obce, ktorý má oprávnenie ako jeden z dvoch štatutárov spoločne podpisovať faktúry, je pri rozhodovaní o podpísaní faktúry, na základe ktorej sa vykoná platba pre iný právny subjekt, verejným činiteľom (Rt 1 Toš 16/2007).

Súdy nerovnako postupujú pri podobných prípadoch, ak si starosta dal vyplatiť odmenu bez toho, aby mu to schválilo zastupiteľstvo. Jeden súd rozhodol, že i de o zneužitie právomoci verejného činiteľa iný, že nejde o verejného činiteľa, pretože je to výlučne v kompetencii zastupiteľstva.

Trestný čin marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 je prečinom, ktorého sa dopustí verejný činiteľ, ktorý pri výkone svojej právomoci z nedbanlivosti zmarí alebo podstatne sťaží splnenie dôležitej úlohy (ods.1, základná skutková podstata, zákonom stanovená sankcia je až na dva roky trestu odňatia slobody). Pre trestnú zodpovednosť sa podľa odseku jedna nevyžaduje spôsobenie škody, stačí zmarí alebo podstatne sťažiť splnenie.

Kvalifikovaná skutková podstata uvedeného ustanovenia (ods.2) hrozí sankciou jeden až päť rokov, ak starosta spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí značnú škodu (najmenej 26 600 €) alebo iný obzvlášť závažný následok (napríklad nútená správa obce), tým že zmarí alebo podstatne sťaží splnenie dôležitej úlohy.

Pre trestnosť činu sa vyžaduje nedbanlivostné zavinenie, pričom podľa ustanovenia §17 Tr. zák. postačí nevedomá nedbanlivosť v základnej skutkovej podstate a rovnako tak aj pre zodpovednosť za ťažšie následky (resp. okolnosti podmieňujúce použitie vyššej trestnej sadzby podľa § 18 Tr. zák.). Právne vedomie starostu obce má byť kvalifikovanejšie ako u bežných občanov obce, starosta obce podľa § 13 ods.2 zákona o obecnom zriadení sľubuje, že pri výkone funkcie bude uplatňovať právne predpisy a podľa odseku 10 citovaného ustanovenia si starosta obce prehlbuje vedomosti potrebné na výkon svojej funkcie. Ak aj starosta neovláda všetky predpisy alebo si ich nesprávne vyloží, postupuje sa podľa Trestného zákona tak, že starosta je znalý práva (nevyvratiteľná domnienka), a pokiaľ by išlo o negatívny právny omyl, buď je právne bezvýznamný alebo výnimočne sa posúdi podľa zásad o skutkovom omyle (kde pre zodpovednosť za skutok postačí zavinenie z nevedomej nedbanlivosti).

Väčšiu pozornosť si zasluhujú znaky objektívnej stránky trestného činu, a to predovšetkým pojem „dôležitá úloha“, ktorou zákon odkazuje na neurčený počet právnych predpisov a právnych noriem najmä iných právnych odvetví, ktoré mu určujú povinnosť konať. Ide najmä o omisívnu trestnú činnosť, označovanú niekedy ako trestnú činnosť „zvnútra“. Ďalšími znakmi objektívnej stránky trestného činu marenia úlohy verejným činiteľom sú následky: zmaril splnenie dôležitej úlohy a podstatne sťažil splnenie dôležitej úlohy. Zmaril splnenie znamená, že znemožnenie splnenia úlohy v čase, keď splnená mala byť. Podstatne sťažiť splnenie dôležitej úlohy znamená nedbanlivostným konaním alebo opomenutím vytvoriť podmienky , v dôsledku ktorých je na splnenie treba vynaložiť viac energie, času alebo prostriedkov, ako by inak bolo potrebné. „K podstatnému sťaženiu musí skutočne dôjsť. Pritom treba vychádzať z toho , aké úsilie a prostriedky navyše si splnenie úlohy vyžiadalo. Sťaženie na rozdiel od zmarenia predpokladá, že úloha predsa len splnená bola.“.(Šámal a kol., 2010,s. 2882).

Dôležitými úlohami v zmysle ustanovenia § 327 Tr. zák. môžu byť, napríklad, tie povinnosti starostu obce, ktoré vyplývajú z ustanovenia § 8 zák.č.369/1990 Zb. o obecnom zradení v znení neskorších predpisov a zo zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov : všetky právne úkony spojené s nakladaním s majetkom obce musia mať písomnú formu, inak sú neplatné, orgány obce sú povinné majetok obce zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať najmä udržiavať a užívať majetok, chrániť ho pred poškodením, zničením, stratou alebo zneužitím, včasne uplatňovať svoje práva, viesť majetok v účtovníctve podľa osobitného predpisu a iné. Trestným činom marenia úlohy verejným činiteľom z nedbanlivosti podľa § 327 Tr. zák., by mohlo byť, napr. nekonanie starostu obce v prípade, že obec získala budovu v rámci delimitácie z majetku štátu s poškodenou strechou, zastupiteľstvo obce súhlasilo s opravou strechy, boli na to vyčlenené finančné prostriedky, ale starosta nezabezpečil jej opravu a budova sa nenapraviteľne poškodila. Podľa zák. č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavby v znení neskorších predpisov môže obec zaviesť miestnu daň všeobecne záväzným nariadením. Pokiaľ starosta obce z nedbanlivosti spôsobí, že také nariadenie nie je schválené a v dôsledku toho došlo k menším príjmom obce, prichádza do úvahy zmarenie alebo podstatné sťaženie splnenia dôležitej úlohy. Za podstatné sťaženie splnenia dôležitej úlohy možno považovať nekonanie starostu, v dôsledku čoho nebol schválený rozpočet obce v súlade s ustanoveniami zák. č. 583/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy v znení neskorších predpisov, do 31.12. bežného roka a obec nasledujúci rok hospodárila podľa § 11 citovaného zákona o rozpočtovom provizóriu, v dôsledku čoho nemohla poskytnúť dotácie na podporu podnikania, uchádzať sa o projekty a iné.

Napríklad, starosta obce bol právoplatne odsúdený podľa § 327 ods.1 Tr. zák. za to, že podpísal písomné vyhotovenie uznesenia obecného zastupiteľstva a vyvesil ho na úradnej tabuli, napriek tomu, že vedel že obsah písomne vyhotoveného uznesenia je v rozpore so skutkovým stavom a tak deklaroval, že zastupiteľstvo schválilo rozpočet obce a záverečný účet za predchádzajúci rok, hoci to nebola pravda (R 23To/131/2013), čím zmaril alebo podstatne sťažil splnenie dôležitej úlohy, t. j. obec musela postupovať podľa rozpočtového provizória. Za podstatné sťaženie splnenia dôležitej úlohy by prichádzalo do úvahy obvinenie pre trestný čin podľa § 327 Tr. zák. starostovi preto, že podľa zákona o obecnom zriadení nezvolal ustanovujúce zasadnutie obecného zastupiteľstva ako starosta zvolený v predchádzajúcom období tak, aby sa uskutočnilo do tridsiatich dní od vykonania volieb v dôsledku čoho sa neuskutočnilo miestne referendum, ktoré vyhlásilo zastupiteľstvo obce (pokiaľ sa starostovi nepreukáže úmysel spáchať trestný čin marenia prípravy a priebehu volieb a referenda podľa § 351 Tr. Zák.).

Okrem uvedených právnych predpisov môžu dôležité úlohy pre starostu vyplývať aj z iných právnych predpisov, napr. zákona o pozemných komunikáciách, zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, zákona o správe daní a poplatkov, zákon o ochrane osobných údajov, zákon o verejnom obstarávaní a iných.

Z odbornej literatúry a publikovaných rozhodnutí slovenských súdov vyplýva, že pri každom skutku treba prísne individuálne hodnotiť, dôležitosť úlohy, splnenie ktorej starosta obce zmaril alebo podstatne sťažil.

Očakávania dôslednejšej ochrany plnenia dôležitých úloh zo strany verejných činiteľov, najmä vo vzťahu k ochrane majetku má prispieť nová základná skutková podstata uvedená pod § 327a Tr. zák. trestného činu marenia úlohy verejným činiteľom. Podľa tohto ustanovenia je trestne zodpovedný verejný činiteľ, ktorý z vedomej nedbanlivosti nesplní povinnosť vyplývajúcu z jeho právomoci pri správe majetku štátu, majetku obce, majetku vyššieho územného celku alebo majetku verejnoprávnej inštitúcie a súčasne spôsobí tým škodu veľkého rozsahu (t.j. najmenej 133 000 Eur) na uvedenom majetku, alebo spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví viacerých osôb, alebo smrť viacerých osôb (t.j. najmenej troch osôb). Za tento trestný čin možno uložiť verejnému činiteľovi trest odňatia slobody vo výške jeden až päť rokov.

Ak porovnáваме ustanovenie § 327 ods.2 a ustanovenie § 327a, tak zisťujeme, že pri rovnakej sankcii je trestný čin podľa § 327 závažnejší preto, že pre trestnosť činu postačí zavinenie z nedbanlivosti nevedomej (páchateľ nevedel, že svojím konaním môže spôsobiť trestnoprávny následok, ale vzhľadom na okolnosti a svoje osobné pomery to vedieť mal a mohol) a postačí spôsobenie značnej škody alebo iného obzvlášť závažného následku. Pri ustanovení § 327a, kde sa očakávala zvýšená ochrana pred nekalými praktikami (o. i. v obciach) súvisiacimi s majetkom obce, ako by sa zákonodarca zľakol, a podmienil trestnú zodpovednosť vedomou nedbanlivosťou, t.j. že páchateľ vedel, že tým môže porušiť alebo ohroziť záujem chránený Trestným zákonom, ale bez primeraných dôvodov sa spoliehal, že také porušenie nespôsobí a ešte pridal namiesto značnej škody škodu veľkého rozsahu (133000.- Eur) aj smrť alebo ťažkú ujmu na zdraví viacerých osôb. Zdieľam názor odborníkov (napr. Šamko, 2011), ktorí sa domnievajú, že zavedenie tejto skutkovej podstaty bolo najmä médiami a tretím sektorom prijaté s nadšením a označené ako „bič na verejných činiteľov“, čomu však znenie skutkovej podstaty, ani sankcia nenasvedčuje. Treba uviesť, konštatuje citovaný autor, že „zavedenie tohto trestného činu vyvoláva skôr dojem, že sa tak stalo neznalosťou problematiky a najmä neznalosťou trestných činov, ktoré už Trestný zákon pozná“. (Šamko, 2011)

Hľadajme však pozitívum zatiaľ podľa našich zistení nestíhanej skutkovej podstaty trestného činu marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327a Tr. zák.

Trestný zákon tu zužuje odkaz na právne normy iných právnych odvetví a to na predpisy súvisiace so správou majetku. Z pohľadu nami skúmanej problematiky najvýznamnejším zákonom na ktorý odkazuje ustanovenia § 327a je okrem zákona o obecnom zriadení, zákon o majetku obcí č. 138/1991 Zb. v znení neskorších predpisov. Ako špeciálny právny predpis vo vzťahu k predpisom súkromného práva, ktorý vzhľadom na charakter postavenia obce upravuje mnohé jej povinnosti striktnnejšie (prísnejšie) oproti subjektom súkromného práva (napríklad, už spomínanú povinnosť písomnej formy pre všetky právne úkony spojené s nakladaním majetku obce). V porovnaní s ustanovením § 327 Tr. zák. je v podľa § 327 trestne zodpovedný verejný činiteľ iba vtedy, ak sa dopustí len omisívneho konania, neuvádza sa dôležitosť povinnosti a musí ísť o nespĺnenie povinnosti vyplývajúcej z jeho právomoci pri správe cudzieho majetku.

Majetok obce, ako aj jeho správa si zasluhuje ochranu nielen pred úmyselným protiprávnym konaním, ktoré má za následok jeho poškodzovanie aj keď nie je zrejmé veľa obcí, na Slovensku, kde by bolo možné spôsobiť škodu veľkého rozsahu. Podľa zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí majetok obce tvoria nehnuteľné veci a hnutel'né veci vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva, ktoré sú vo vlastníctve obce podľa citovaného zákona, alebo ktoré obec nadobudne do vlastníctva prechodom majetku štátu, alebo vlastnou činnosťou. Tento zákon sa nevzťahuje na nakladanie s niektorými cennými papiermi, nakladanie s finančnými prostriedkami, nakladanie s majetkom obce, ktoré upravujú osobitné predpisy.

„Obec hospodári so svojím majetkom samostatne alebo prostredníctvom správcu majetku obce, ktorým je predovšetkým starosta obce. Nakladanie s majetkom obce je v kompetencii orgánov obce, pričom podrobné podmienky hospodárenia obecné zastupiteľstvo upraví v zmysle ustanovenia §9 ods.1 zákona o majetku obcí v zásadách hospodárenia s majetkom obce, na ktorých spracovanie sú kladené vysoké požiadavky kvality, zmysluplnosti a zrozumiteľnosti.“ (Tekeli, J.- Hoffman,J., 2014, s.308)

Podľa §4 ods.1 zákona o obecnom zriadení, obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku.

Správa majetku obce je súhrn oprávnení a povinností správcu, ktorú mu obec zverila alebo ktorú správca nadobudol vlastnou činnosťou. Správca majetku je povinný majetok obce držať, užívať na plnenie v rámci predmetu činnosti alebo v súvislosti s ním, brať z neho úžitky a nakladať s ním v súlade s týmto zákonom a so zásadami hospodárenia s majetkom obce. Správca nemôže nadobudnúť majetok do svojho vlastníctva, majetok, ktorý správca nadobúda, je vlastníctvom obce.

Významným ustanovením je § 8 zákona o obecnom zriadení, ktorý určuje, že majetok obce slúži na plnenie úloh obce, má sa zveľaďovať a zhodnocovať a vo svojej celkovej hodnote a zásadne nezmenšený zachovať a má slúžiť na verejné účely, je verejne prípustný a možno ho obvyklým spôsobom používať, ak jeho používanie obec neobmedzila.

Nesplnením povinnosti pri správe majetku obce však môže starosta obce ako verejný činiteľ spôsobiť aj ťažkú ujmu na zdraví viacerých osôb alebo smrť viacerých osôb, ako sa to uvádza v ustanovení § 327a písm. b) Tr. zák. Zrejme pôjde o nesplnenie povinnosti pri správe majetku takého charakteru, keď vznikne pre osoby nebezpečenstvo zo schátratej budovy, ktorá nie je zabezpečená pred vniknutím nepovolaných osôb a dôjde k ťažkej ujme na zdraví alebo smrti najmenej troch osôb, o nesplnenie povinnosti starať sa o verejné priestranstvá tak, aby nedošlo k ťažkej ujme na zdraví alebo smrti viacerých osôb a pod.

Zhrnutie

1. Aj keď patríme k zástancom dôsledného uplatňovania postavenia trestného práva ako ultima ratio pri riešení negatívnych spoločenských javov, mnohokrát je žiadúce uplatňovať ochranu spoločenských záujmov normami trestného práva a v súčasnosti sa to vzťahuje aj na negatívne javy v územnej samospráve. Treba uviesť, že Trestný zákon rieši najmä úmyselné trestné činy zneužívania právomoci starostu obce ako verejného činiteľa a s pomalým rozbehom aj trestnú činnosť poslancov obecných zastupiteľstiev. Trestné činy spáchané z nedbanlivosti (a omisívne trestné činy) spôsobujú škodu a to nielen majetkovú: môžu poškodiť zdravie osôb, môžu mať za následok smrť a v neposlednom rade znižujú dôveru občanov v možnosti riadneho fungovania obecnej samosprávy.
2. Blanketové široko a všeobecne formulované trestné činy majú svoje výhody, lebo môžu pri dôslednom rešpektovaní postihnúť negatívne javy, ktoré zákonodarca pri širokej palete rôznych vzťahov nemôže predvídať najmä pri meniacej sa legislatíve právnych predpisov iných právnych odvetví, na ktoré Trestný zákon odkazuje.
3. Orgány činné v trestnom konaní by však mali mať dostatok kvalifikovaných ľudí, ktorí by si s uplatňovaním trestnoprávnych ustanovení vedeli poradiť a ich rozhodnutia by boli zdrojom poznatkov nielen pre ďalšie rozhodovanie (napríklad rozhodnutiami Najvyššieho súdu SR), ale mohli by pôsobiť na občanov ako generálna prevencia, byť výrazným podnetom pre plnenie úlohy starostom o povinnosti stanovenej zákonom o obecnom zriadení o sústavnom odbornom vzdelávaní sa.

Literatúra

ČAPUTOVÁ,Z.-GYARFAŠ,J.: Zodpovednosť verejných činiteľov, VIA IURIS, 2011,s.35

PALÚŠ,I.-HENCOVSKÁ,M.: Starosta obce ako orgán verejnej moci, IN: Viazanosť verejnej správy právom, Zborník vedeckých prác, UPJŠ v Košiciach, FVS, Košice, 2013

TEKELI, J.-HOFFMAN,: Zákon o obecnom zriadení. Komentar. Wolters

KLUWER, Bratislava 2014, ISBN 978-80-8168-034-2

Rt Tz 22/2004, 11/2008), Zo súdnej praxe, prístupné: ASPI CY759

Rt 1 Toš 16/2007, prístupné: ASPI CY 759,č.60,s.1

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, prístupné: ASPI CX570 JUD226668SK

ŠAMKO, P.: Nad schválenou novelou Trestného zákona, publikované 6.8.2011, Právne listy, prístupné na : www.pravnelisty.sk/clanky/a30-nad-schvalenou-novelou-trestneho-zakona

Adresa autora

doc. JUDr. Mária Hencovská, CSc.

UPJŠ v Košiciach

Fakulta verejnej správy

Katedra verejnoprávných disciplín

04083 Košice, Popradská 66

Email: maria.hencovska@upjs.sk